Viktig element i fremtidens profesjonsutdanninger

Sioban Nelson, Maria Tassone,

Brian D. Hodges

Creating the health care team of the future

The Toronto model for interprofessional education and practice. 162 s, ill. Ithaca, NY: Cornell University Press, 2014. Pris USD 30
ISBN 978-0-8014-5300-7

Rapporten «To Err Is Human: Building a Safer Health System» (1) innledet et sterkt internasjonalt engasjement for bedret pasientsikkerhet. Utgangspunktet var dokumentasjon av et urovekkende omfang av skader som pasienter ble påført under sykehusopphold på grunn av feil. En rekke rapporter fremhevet mangel på samhandling mellom de ulike helseprofesjonene som en viktig årsak til mangelfull pasientsikkerhet. Denne bokens utgangspunkt er at for å bedre samhandling mellom leger, sykepleiere og andre helseprofesjoner må dette vektlegges i grunnutdanningen på en helt annen måte enn til nå. Et pågående doktorgradsprosjekt ved Universitetet i Stavanger (2) ser ut til å dokumentere et slikt behov også i Norge.

Forfatterne av boken har holdt seg til WHO's definisjon av interprofesjonell utdanning: «Interprofesjonell utdanning finner sted når to eller flere profesjoner lærer om, fra og med hverandre for å oppnå effektivt samarbeid og forbedre helseresultater.» Forfatterne understreker at å *lære å samarbeide* med kolleger ikke er det samme som å *lære sammen med* kolleger. Det kreves bevisste pedagogiske grep for å nå målene de har satt seg. Boken beskriver mer enn 10 års systematisk arbeid frem til «Torontomodellen for interprofesjonell utdanning og praksis», med hovedvekt på *hvordan*. Begrunnelser, teorigrunnlag og dokumentasjon er mer kortfattet presentert. Målet er at boken skal være til hjelp for andre som ønsker å implementere interprofesjonell utdanning, og forfatterne kaller den da også en «arbeidsbok».

Utgivelsen består av fem deler: «Hvordan komme i gang», «Nødvendige strukturendringer», «Å lage studieplanen», «Å etablere en sterk interaksjon mellom utdanning og praksis» og «Å tenke på innflytelse og levedyktighet fra starten». Oppleggene som beskrives, består av ulike, vel gjennomtenkte elementer som innbefatter teori, refleksjon, praktisk trening og evaluering. Noe er kjerneelementer som inngår i alle utdanningene, mens andre elementer er profesjons-spesifikke.

Det er lett å merke at dette er skrevet av personer som har førstehånds erfaring med å få til endring i universitets- og sykehusorganisasjoner. Det er ingen lettvinte, «quick fix»-oppskrifter. Forfatterne beskriver og diskuterer grundig motkrefter og problemer som må løses for å få til ønsket endring. De erkjenner at et hovedproblem er å få ryddet plass i overfylte studier til noe nytt. De understreker også at det trengs dyptgående kulturendringer for å lykkes, og at

dette tar tid. Like ens fremhever de at innslag av interprofesjonell utdanning må starte tidlig, for at studentene skal oppfatte at det er viktig. Behovet for en sterk og engasjert fakultetsledelse begrunnes, samtidig som prosessen ikke kan drives top-down, men må engasjere et tilstrekkelig antall lærere og studenter for å lykkes. En av prosjektlederne sier det slik: «Til å begynne med var interprofesjonell utdanning bare et ord. Folk måtte oppfatte det som deres eget. De måtte eie det. Du kan ikke fortelle andre hva de skal gjøre. Du kan bare hjelpe dem med å avdekke hva de trenger å gjøre.» Til slutt erkjenner forfatterne at kanskje den største motkraften mot å gjøre teamarbeid til navet i helsearbeid er *finansiering* – dvs. hvordan finansieringsmodeller og betalingssystemer «forsterker status quo og aktivt motarbeider å gjøre helsearbeid til en lag-sport».

Boken konkretiserer på en overbevisende måte hva som skal til for å lykkes med et så ambisiøst endringsprosjekt. Den kan både inspirere til innsats og gi verdifull hjelp underveis for dem som ønsker å få til lignende endringer i norske helsefagutdanninger.

Per Brodal

Professor emeritus, Institutt for medisinske basalfag
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Kohn LT, Corrigan JM, Donaldson MS. red. To err is human. Building a safer health system. Washington D.C.: National Academy Press, 2000.
2. Askvik K. Lege- og sykepleiestudenter må lære mer om hverandre. Dagens Medisin 2014; 18.